

Yard. Doç. Dr. İpek SAĞLAM
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

**Milletlerarası Mal Satımına
İlişkin Sözleşmeler Hakkında
Birleşmiş Milletler Antlaşması
Uyarınca Sözleşmenin
Kurulması
(CISG m. 14 – 24)**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR	XXIII
GİRİŞ	1
I. Sözleşmelerin Kuruluşu	5
II. Uygulama Alanı	7
1. Genel Olarak	7
2. Genel İşlem Koşulları	8
3. Sözleşme Kurulmasının Diğer Biçimleri	9
III. Kısım II'nin Uygulama Alanı Dışında Tutulması	11

Madde 14

I. Hükümün Önemi ve İşlevi	13
II. Temel Unsurlar	17
III. Belirlenmiş veya Belirlenebilir Nitelikte Olan Asgari İçerik	18
1. Asgari İçerik	18
(a) Mallar, Miktar ve Satış Bedeli	18
(b) Tarafların Kimlikleri	22

(c) Diğer Sözleşme Detayları	26
(d) Asgari İçeriğin Bulunmaması.....	27
(e) İspat Yükü.....	28
2. Belirleme veya Belirlenebilir Olma	28
(a) Açık ya da Örtülü Belirleme.....	28
(b) İrade Sakatlıkları	29
(c) Belirlenebilir Olma	30
3. Belirleme Yetkisi.....	32
(a) Genel Olarak.....	32
(b) Sözleşme Taraflarından Birinin Belirleme Yetkisi.....	35
(c) Miktarın Belirlenmesi	35
(d) “Satıcının Genel Olarak İşlemlerinde Uyguladığı Satış Bedeline” Atıfta Bulunan Sözleşme Klozları	36
IV. Belirsiz Satış Bedeli.....	39
1. Madde 14 (1), Cümle 2’deki Belirlenebilirlik Gerekliliği.....	39
2. Tarihi Gelişim	41
3. Madde 14 ve Madde 55 Arasındaki İlişki: Muhtemel Yaklaşımlar	42
4. Tercih Edilen Çözüm	48
5. Kısım II’yi Kapsam Dışı Bırakan Nitelikte Bir Öneri	52
6. Görüşümüz	54
V. Bağlı Olma İradesi.....	55
1. Önerenin Önerisi ile Bağlı Olma İradesi	55
2. Teklifin Amacının Kesin Olması.....	59
3. Bazı Özel Durumlar.....	60
(a) “Borç Doğurmaksızın”	60
(b) “Niyet Mektubu” vb.	60
(c) Öneriye Davet	61
(d) İnternette Sunumlar	62
4. Öneriye Davetin Bağlayıcı Olmayan Tabiatı, Sözleşme Öncesi Eşzamanlı Yükümlülükler.....	63

VI. Genele Yönelik Öneriler	63
VII.Genel İşlem Koşullarının Hazırlanması	65
1. Uygulanabilir Hükümler.....	68
2. Önerinin Parçası Olarak Genel İşlem Koşulları	70
(a) Öneride Genel İşlem Koşullarına Atıfta Bulunulması.....	71
(b) Muhatabın Genel İşlem Koşullarının Kapsamına İlişkin Bilgisi	74
(aa) Muhatapça Bilinen Genel İşlem Koşulları.....	74
(bb) Önerenin Muhatabın Bilgi Sahibi Olmasına İlişkin Borcu: “Öğrenmeyi Mümkün Kılma Zorunluluğu”	75
3. Genel İşlem Koşulları Metninin Öğrenilmesinin Muhatap Açısından Mümkün Kılınması	79
(a) Genel İşlem Koşulları Metninin Gönderilmesi	79
(b) Genel İşlem Koşulları Metninin Öğrenmek Üzere Diğer Şekillerde Mümkün Kılınması	81
(aa) Taraflar Arasındaki Toplantı Esnasında.....	81
(bb) İnternet Yoluyla Öğrenmeyi Mümkün Kılma.....	82
(cc) Düzenli İş İlişkileri	84
(dd) Yaygın Biçimde Bilinen Genel İşlem Koşulları.....	85
(ee) Yetersiz Çabalar	86
(c) Genel İşlem Koşulları Metninin Planı ve Şekli.....	86
(d) Genel İşlem Koşulları Metninde Değişiklikler.....	87
4. Muhatabın Bilgilendirilmesi Zamanı.....	87
5. Genel İşlem Koşulları Metni ve Dili.....	88
(a) Sözleşme Görüşmeleri Esnasında Kullanılan Dil.....	89
(b) Sözleşmenin Dili.....	90
(c) Muhatapça Bilinen Diğer Diller.....	90
(d) Dünya Dilleri.....	91
(e) Genel İşlem Koşulları Metninin Birden Fazla Dilde Olması	92
6. Madde 8 (3) ve Madde 9 Uyarınca Genel İşlem Koşullarının Öneri Kapsamına Dahil Edilmesi	93

(a) Bazı Genel İşlem Koşullarının Taraflar Arasında Teamül Haline Gelmesi	93
(b) Uluslararası Teamül Olarak Genel İşlem Koşulları	95
7. Önerinin Kabulü	96
8. İspat Yükü.....	96

Madde 15

I. Hükmün Önemi	99
II. Muhataba Ulaşan Önerinin Hüküm Doğurması, Geri Alma	104
1. Etki.....	104
(a) Muhataba Ulaşma	104
(b) Kamuya Yönelik Öneriler.....	105
2. Geri Alma	107
(a) Geri alma Beyanı	108
(b) Kamuya Yapılan Önerilerin Geri Alınması.....	111
(c) Geri Almanın Hukuki Sonucu	111
3. Beyan Muhataba Varmadan Önce Bir Tarafın Ölümü, Ehliyet Kaybı, İflası.....	112

Madde 16

I. Hükmün Önemi ve İşlevi	115
1. Problem.....	115
2. Çözüm.....	119
II. Önerinin Geri Alınması Hakkının Kullanımı; Hakka Dair Kısıtlamalar (Madde 16 (1))	122
1. Muhataba Ulaşan İrade Beyanının Geri Alınması.....	122

2. Önerinin Geri Alınması Hakkının Sona Ermesi.....	123
3. Geri Almanın Hükümsüz Olmasının Sonuçları.....	125
4. Geri Alma Hakkının Süresinin Uzatılması.....	126
5. İspat Yükü.....	126
III. Önerinin Bağlayıcılığı (Madde 16 (2))	127
1. Geri Alınamaz Olduğu Belirtilen Önerinin Bağlayıcılığı	127
(a) Geri Alınamazlığın Belirtilmesi	127
(b) Geri Alma Karinesi Olarak; Kabule İlişkin Kesin Süre Verilmesi.....	128
(c) Karinenin Çürütülmesi (Aksinin İspatı)	131
2. Öneriye Güvenen Muhatabın Davranışından Kaynaklanan Bağlılığın Niteliği (Madde 16 (2) (b)).....	132
IV. Önerinin Geri Alınmasının ya da Önerinin Geri Alınmasının Yasaklanmasının Neticeleri; Yerel Hukuk Uyarınca Tazminat Ödenmesi	136
1. Geri Alınabilen Öneriler.....	136
2. Geri Alınamayan Öneriler	137

Madde 17

I. Hükümün Önemi ve İşlevi	141
II. Önerene Varan Red Beyanı.....	143
III. Kabul İçin Verilen Sürenin Aşılması	147
IV. Başka Sebeplerle Bağlayıcılığın Kaybedilmesi.....	148

Madde 18

I. Hükümün Önemi ve İşlevi	149
----------------------------------	-----

II. Kabul	154
1. Kabulün İrade Beyanı Yoluyla Yapılması.....	155
(a) Bağlanma İradesi ve Kullanılan Kelimeler	155
(b) İletişim Vasıtaları.....	158
2. Kabulün Davranışlar Yolu ile Gerçekleştirilmesi	160
(a) Bir Beyana Denk Düşen Davranış Biçimleri.....	160
(b) Madde 19 (1)'e Uygun Olarak Rol Değişimi.....	165
(c) Sessizlik.....	166
(d) Karşı Öneriler.....	172
III. Kabul Beyanının Geçerliliği	173
1. Kabul Ne Zaman Hüküm Doğurur?	173
(a) Sözleşmenin Kurulması.....	173
(b) Kabulün Geri Alınabilmesi.....	174
2. Önerene Ulaşması Gereken Kabulün Zamanı ve Hüküm Doğurması	175
(a) Kabulün Önerene Ulaşması Zorunluluğu İlkesi.....	175
(b) Sürenin Belirlendiği Hallerde Kabul Zamanı.....	178
(c) Makul Süre İçinde Kabul.....	180
(d) Sözlü Bir Önerinin Kabulü İçin Gereken Zaman.....	184
(e) İspat Yükü.....	185
3. Önerene Ulaşması Gerekmeyen Kabulün Zamanı ve Hüküm Doğurması.....	186
(a) Fiiller	186
(b) Önerene Ulaşması Gerekmeyen Beyanlar.....	186
(c) Kabulün Süresinde Gerçekleşmesi.....	188
4. Önerene Ulaşmayan Bir Davranışla Kabul	188
(a) Öneride Belirtildiğinde.....	188
(b) Uygulamalar, Teamüller, Çerçeve Sözleşmeler	189
(c) Hüküm Doğurma.....	190
IV. Kabulün Bildirilmesi Yükümlülüğünün Bulunup Bulunmadığı	191

V. Kabul İradesine Delalet Eden Davranış Yoluyla Gerçekleşen Kabulün Bildirimi	194
--	-----

Madde 19

I. Hükümün Önemi ve İşlevi	197
(a) Madde 19 (1)'in Özeti.....	204
(b) Madde 19 (2), (3)'ün Özeti ve Gelişimi	205
(c) Ticari Teyit Mektupları ve CISG'in Yazılış Sürecindeki “Genel İşlem Koşulları Savaşı”	205
II. Esaslı Farklılık İçeren Hükümler.....	207
1. Farklılıklar	207
(a) Gerçekteki Sözleşme.....	207
(b) Eklemeler, Önerinin Yorumu	208
(c) Kabul Edenin Beklentileri ve Teklifleri	211
(d) Madde 19 (3)'e Göre Esaslı Farklılık İçeren Hükümler.....	213
(aa) Ele Alınan Hükümler	213
(bb) Bir Adi Karine Olarak Madde 19 (3)	216
(e) Diğer Esaslı Farklılık İçeren Hükümler	219
2. Esaslı Nitelikteki Değişikliğin Hukuki Sonuçları.....	222
(a) Önerinin Reddi.....	222
(b) Karşı Öneri.....	222
(c) Karşı Önerinin Kabulü	223
III. Esaslı Farklılık İçermeyen Hükümler.....	224
1. Farklılıklar	224
2. Esaslı Olmayan Bir Değişikliğin Hukuki Sonuçları	229
(a) Sözleşmeye Ekleme Yapılması.....	229
(b) Öneren Tarafından İtiraz Edilmesi.....	230
(c) Madde 18 (1) ile Madde 19 (2)'nin Kıyaslanması.....	231

(d) “Gecikme Olmaksızın”	232
(e) Zamanında Yapılan İtirazın Hukuki Sonuçları.....	233
(f) Madde 18 ile Madde 19 Arasında Uyumun Sağlanması	233
(aa) Sözleşmenin İçeriğinin Belirlenmesine İlişkin İlkeler.	235
IV. Çelişen Genel İşlem Koşulları (“Genel İşlem Koşulları Savaşı”) 235	
1. Problem.....	235
2. Teklif Edilen Çözümler	240
(a) Son Atış Kuralı.....	242
(b) Yumrukla Yere Serme Kuralı	249
(c) Diğer Yaklaşımlar	256
3. Tercih Edilecek Çözüm	258
(a) Çelişen Genel İşlem Koşullarına Rağmen Sözleşmenin Kurulması.....	259
(aa) Sözleşmenin Sözlü Biçimde Kurulması.....	259
(bb) Taraf Özerkliği: Tarafların Madde 19’u Üstü Örtülü Biçimde İhlâl Etmeleri	260
(i) Taraflar Arasındaki Uygulamalar Sayesinde	260
(ii) Tarafların Beyanları Sayesinde	261
(iii) Tarafların Sonraki Davranışlarının İlgisi.....	261
(cc) Madde 19’un Uygulandığı Durumlarda Sözleşmenin Kurulması.....	262
(b) Sözleşmenin İçeriği ve İtiraz.....	264
(c) İtirazın Zamanı ve Sonuçları	267
(d) İspat Yükü.....	267
4. Genel İşlem Koşulları Savaşının Uygulama Alanı Bulacağı Durumların Genel Özeti ve Çözüm Önerileri.....	268
(a) Öneriyi Esaslı Biçimde Değiştirmeyen Hükümler İçeren Genel İşlem Koşullarının Gönderilmesi	268
(b) Öneriyi Esaslı Biçimde Değiştiren Hükümler İçeren Genel İşlem Koşullarının Gönderilmesi.....	269

(c) Birbirleri ile Çelişen Hükümler İçeren Genel İşlem Koşullarının Gönderilmesini Müteakip İfade Bulunulması.....	269
(d) Öneride Yer Alan Ancak Kabulde Bulunmayan Koşul ve Sonraki İfa.....	270
(e) Kabule Eklenen Ancak Öneride Bulunmayan Koşul ve Sonraki İfa.....	270
(f) Kabul Beyanına “Savunma Amaçlı Klotz” ile Birlikte Eklenen Koşul.....	271
(g) Öneride “Savunma Amaçlı Bir Klotz” Yer Alır ve Muhatap, Bir Tahkim Klotzu Ekler.....	271
(h) Genel İşlem Koşullarından Farklı Belgelerin Gönderilmesi.....	272

Madde 20

I. Hükümün Önemi ve İşlevi.....	273
II. Süre Ne Zaman İşlemeye Başlar?.....	274
1. Bir Süre Belirlenmesi ile Tespit.....	274
2. Bir Mektupta ya da Telgrafta Tespit Edilen Süre.....	276
3. Telefonda veya Diğer Doğrudan İletişim Araçlarında Sürenin Tespit Edilmesi.....	278
(a) Telefon, Teleks, Faks vb.....	278
(b) Elektronik İletişim.....	279
4. Ayrı Bir Beyan ile Sürenin Tespiti.....	280
III. Sürenin Hesaplanması.....	280
1. Temel Kural (Madde 20 (2), Cümle 1).....	280
2. İstisna (Madde 20 (2), Cümle 2).....	280
3. Diğer Sürelere Uygulanabilirlik.....	282

Madde 21

I. Hükümün Önemi ve İşlevi	283
II. Madde 21 (1).....	285
1. Geç Kabul.....	285
(a) Önerinin Hükümsüzleşmesinden Sonra Kabul	285
(b) Esaslı ve Esaslı Olmayan Gecikme.....	288
(c) Gecikme Sebepleri	290
2. Geç Kabule Rağmen Sözleşmenin Kurulması	291
(a) Kabul Önerene Ulaşmalıdır.....	291
(b) Geç Kabulün Onaylanması	292
(c) Gecikmeksizin Onay	292
(d) Bildirim Yoluyla Gerçekleştirilen ya da Sözlü Olan Onay... 294	
(e) Sözleşmenin Kurulduğu An.....	294
(f) Eklemeler Yapılarak Verilen Onay.....	295
(g) Onay Beyanının Geri Alınması	295
(h) Erken Verilen Onay	295
(i) Değişiklikler İçeren Geç Kabul.....	296
3. Aksine Sözleşme	296
III. İletişimde Gecikme (Madde 21 (2))	297
1. Düzenlemenin Hedefleri.....	297
2. Gecikme Sebepleri	300
3. İletişimde Fark Edilebilir Miktarda Gecikme.....	301
4. “Normal İletişim”	301
5. Öneren Tarafından İtiraz.....	303
6. Çok Erken Yapılan İtiraz.....	304
IV. Özel Hususlar	305
1. Madde 21 (2)’den Sapma	305
2. Belirsizlik ve Tahmin Edilebilirlik	305
3. İspat Yükü.....	307

Madde 22

I. Hükümün Önem ve İşlevi.....	309
II. Kapsam	311
1. Kabulün Hüküm Doğurması.....	311
2. Kabul İradesine Delalet Eden Davranışlar	311
3. Bir Hukuki İşlem Olarak Geri Alma.....	311
4. Eklmeler.....	314
5. Benzer Beyanlar	315
6. Tahmin.....	315

Madde 23

I. Hükümün Önem ve İşlevi.....	317
II. Sözleşmenin Kurulduğu An	318
1. Kuralın Önemi	318
2. Madde 23'ün Değınmediğı Durumlar	320
(a) Sözleşmenin Bir Koşula Tâbi Tutularak Kurulması	320
(b) Üçüncü Şahsın Onayı.....	321
(c) Koşullara Tâbi Kılınan İfa.....	322
(d) Açık Bir Biçimde Öneri ve Kabul Beyanında Bulunmaksızın Sözleşme Kurma.....	322
III. Sözleşmenin Kurulduğu Yer	322

Madde 24

I. Hükümün Önem ve İşlevi.....	325
II. Madde 24'ün Tatbik Edildiğı Beyanlar.....	327

1. Muhataba Ulaşması Gereken Beyanlar.....	327
2. Sözlü Yapılan Beyanlarla Diğer Yollarla Gönderilen Beyanlar Arasındaki Farklar.....	328
(a) Sözlü Beyanlar.....	328
(b) Diğer Yollarla İletilen Beyanlar.....	330
(c) Bir Aracı Kullanımı.....	331
III. Bir Sözlü Beyan Ne Zaman Muhataba Ulaşır?.....	333
1. Sözlü Yapılan Beyanların İştilmesi Zorunlu Mudur?.....	333
(a) Teorik Yaklaşımlar.....	333
(b) Madde 24'ün Özgün Yorumu.....	334
2. Karşılıklı Olanlar Arasında Yapılan Beyanlar.....	334
3. Telefonda Yapılan Beyanlar.....	335
4. Telefon Yanıt Makineleri (Telesekreterler).....	336
IV. “Diğer Yollarla” İletilen Beyanlar Muhataba Ne Zaman Ulaşır?.....	337
1. Beyanın Gönderildiği Adres.....	337
2. Beyan Vasıtaları.....	337
3. Teslimat.....	338
4. İletişimin Özel Araçları.....	339
(a) Mektup.....	339
(b) Telgraf.....	340
(c) Faks, Teleks.....	341
(d) E - posta.....	342
(e) Web Siteleri.....	345
(f) Elektronik Data Transferi.....	346
(g) Kısa Mesaj Servisi (SMS).....	346
5. Taraf Özerkliği.....	346
6. İş Saatleri Dışında Gelen Beyanlar.....	346
7. Anlaşılamayan Beyanlar.....	348
V. Yabancı Diller.....	349
1. Bir Beyanın Muhataba “Ulaşmasını” Engelleyen Nitelikte Bir Yabancı Dil Kullanımı.....	349

---

2. “Yabancı Dil Rizikosu”nun Dağıtılması.....	350
3. İptal Edilebilirlik	352
VI. Suistimal: İletişimi Engellemek.....	352
VII. İspat Yüğü.....	353
KAYNAKÇA	355